

Ajuntament de
Barcelona

XXII

Jornades
ACEBA

2211

2019

Castell de Peralada

Girona

Salut
a totes les
polítiques

PLA DE SALUT MENTAL DE BARCELONA (2016-2022)

Ajuntament de Barcelona

Sra. Pilar Solanes i Salse

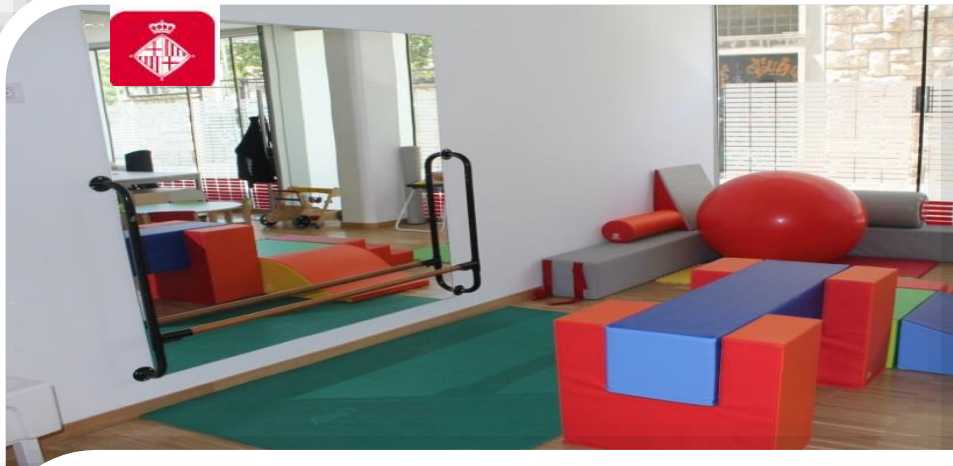
01

**Per què un pla de salut mental
a la ciutat de Barcelona?**

PIADS
Punts d'Informació
i Atenció a les Dones

**Programa de
desenvolupament
d'habilitats parentals
per a famílies**

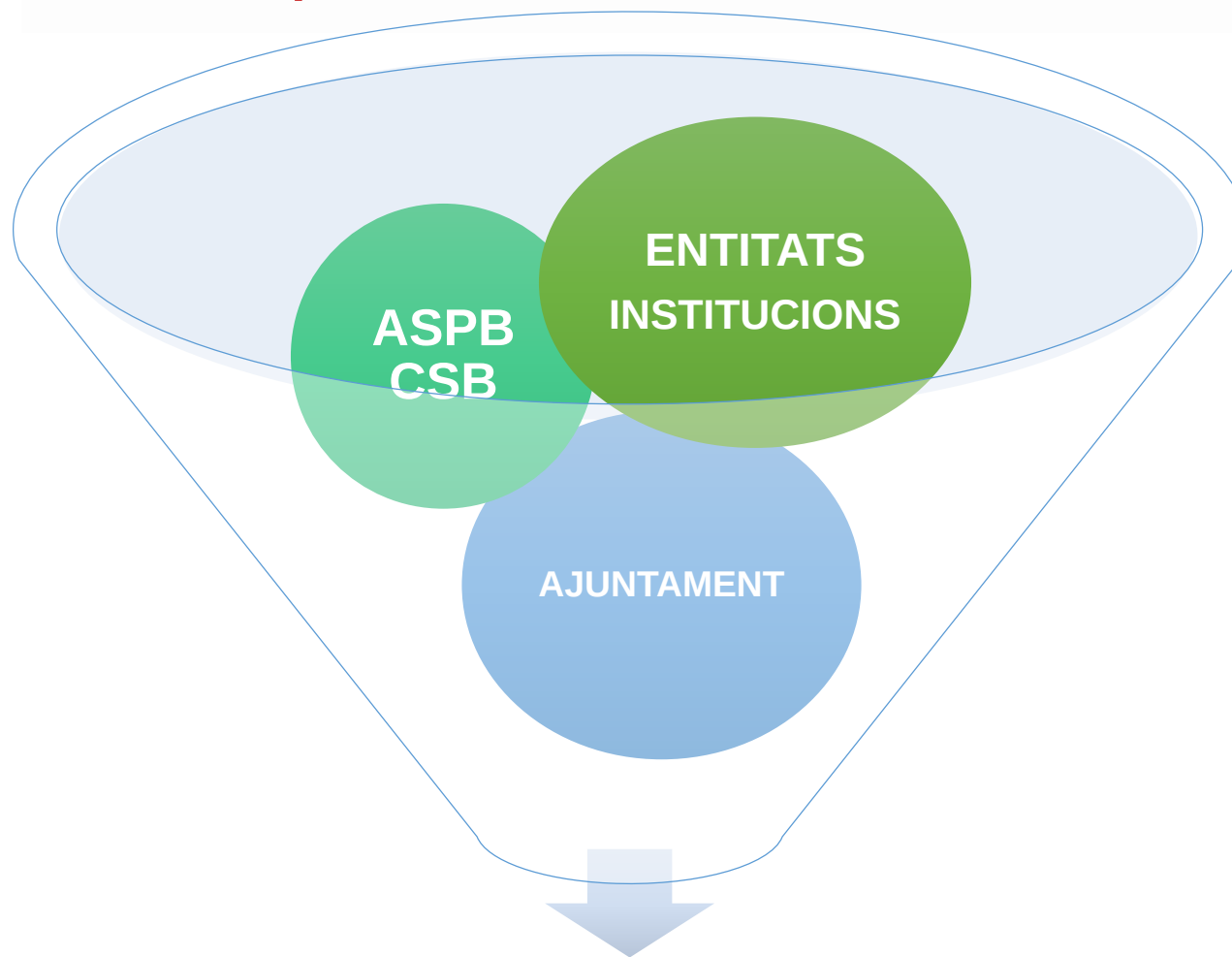
Una estratègia compartida de ciutat per a la promoció de la salut mental, la prevenció i l'atenció dels problemes i malalties mentals

02

Cap a un pla de salut mental a Barcelona

Actors per la millora de la salut mental

Estratègia comuna, per coordinar i augmentar els actius per la prevenció, la promoció i l'atenció de la salut mental

03

METODOLOGIA PER L'ELABORACIÓ DEL PLA DE SALUT MENTAL DE LA CIUTAT

-
- 1- Constitució Taula Salut Mental (Gener 2016)
 - 2- Entrevistes (Gener – Març 2016)
 - 3- Diagnòstic “Determinants de la Salut” i Marc conceptual
 - 4- Proposta inicial del Document “Fets, Desafiaments i Propostes”
 - 4 (BIS)- Documents consultats PAM i PAD
 - 5- Bases per a l’elaboració del Pla de Salut Mental
 - 6- Proposta del Pla de Salut Mental (4 de Juliol 2016)
 - 7- Jornada de tancament del Pla de Salut Mental (20 de Juliol 2016)
 - 8- Aprovació del Pla de Salut Mental al Ple de l’Ajuntament (30 de Setembre 2016)
 - 9- Inici del Procés d’Impuls i Seguiment (Octubre 2016)

Laia Ortíz

Ada Colau

Laura Perez Castaño

COMPOSICIÓ TAULA DE SALUT MENTAL DE BARCELONA

- **Grups Municipals**
- **Ajuntament:** Salut, Feminismes, Educació, Economia social i solidària, Joventut, Persones Vulnerables, EAIAs, Serveis Socials, IMPD, Barcelona Activa
- **Pla Director Salut Mental i Addiccions Generalitat de Catalunya**
- **Agència Salut Pública Barcelona**
- **Consorci Sanitari de Barcelona**
- **Consorci d'Educació de Barcelona**
- **Entitats en primera persona:** Federació Veus
- **Entitats de familiars:** Federació Salut Mental Catalunya
- **Entitats de professionals:** Fòrum SM, BCN SM, Fundació Congrés Català de SM, Cuina Justa, Federació Catalana de Drogodependències, Ammfeina
- **Hospital Sant Joan de Déu**
- **Col·legis Oficials:** de Psicologia i de Treball Social
- **Consell de la Joventut de Barcelona**
- **Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental**
- **Societat Catalana de Medicina Familiar i comunitària – CAMFIC**
- **Epidemiologia IMIM.**

04

PLA DE SALUT MENTAL

Missió i principis rectors

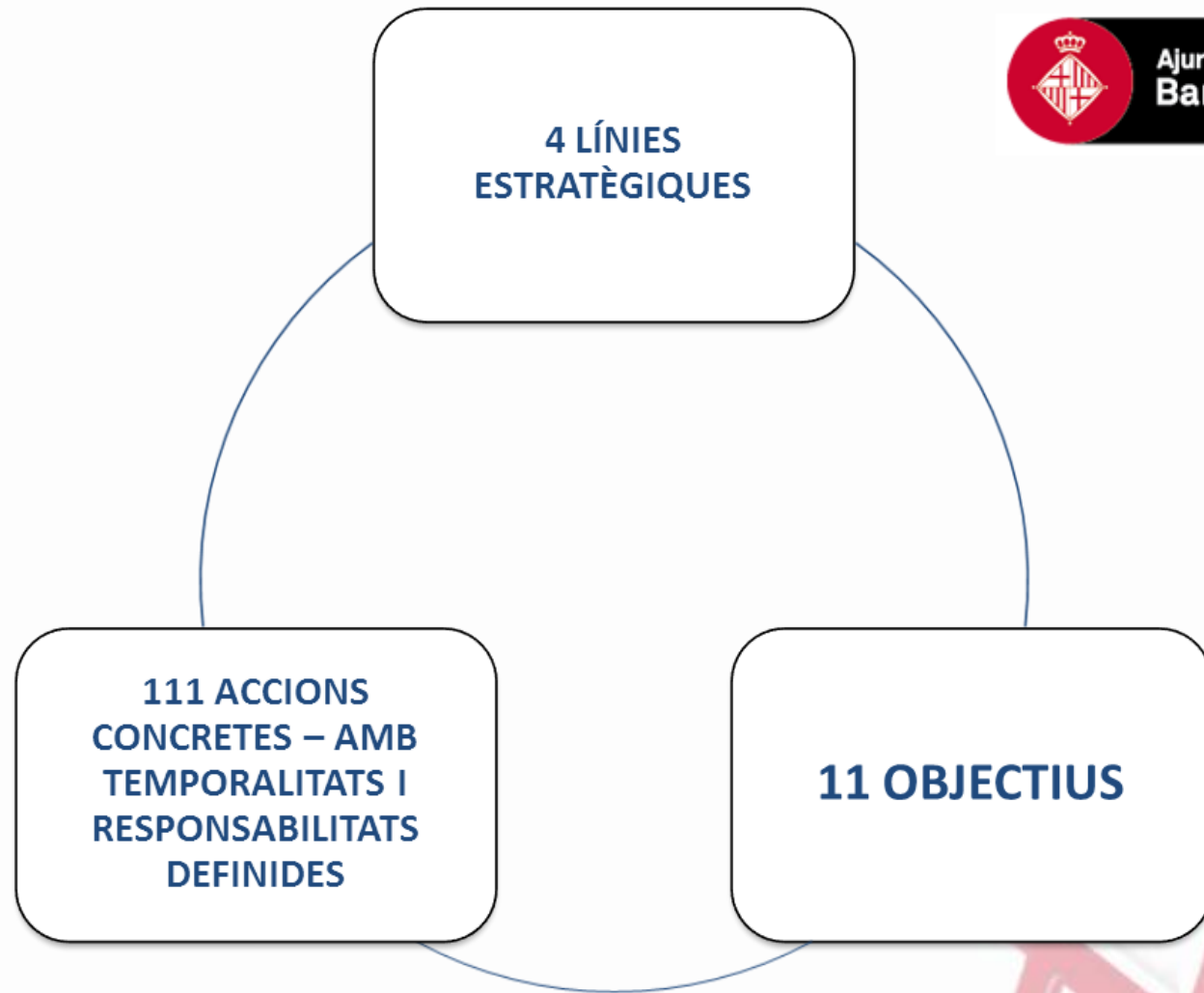
MISSIÓ

Promoure la salut mental i **prevenir** i **atendre** les malalties mentals a fi de millorar el benestar psicològic i la qualitat de vida de tota la població

PRINCIPIS RECTORS

- Prioritat en la població **infantil, adolescent i adulta jove**
- **L'abordatge integral**
- Equitat i disminució de les **desigualtats socials**
- **Territorialitat**
- Perspectiva de **gènere i interseccionalitat**
- **Interculturalitat**
- **Igualtat d'oportunitats** i no discriminació
- **Coresponsabilitat, coordinació i participació** en la gestió del Pla
- **Transversalitat**
- Coneixement i avaluació per a la **millora continuada** i la **innovació**

Estructura del pla de salut mental

En curs:

A curt termini:

A mitjà termini:

accions que ja s'estan portant a terme

accions que s'han de dur a terme en el període 2016-2017

accions que s'han de dur a terme en el període 2018-2022

Línies estratègiques

Línia Estratègica 1

- **Millorar el benestar psicològic de la població** i reduir la prevalença de problemes de salut mental abordant els determinants socials, amb una perspectiva de cicle de vida i d'equitat i una atenció especial als grups amb major vulnerabilitat

Línia Estratègica 2

- **Garantir serveis accessibles, segurs i eficaços** per satisfer les necessitats físiques, psicològiques i socials de les persones amb problemes de salut mental i de les seves famílies

Línia Estratègica 3

- Garantir el **respecte als drets de les persones amb problemes de salut mental**, tot oferint accés a les oportunitats per aconseguir una bona qualitat de vida i lluitant contra l'estigmatització i discriminació a què estan sotmeses les persones amb problemes de salut mental

Línia Estratègica 4

- Assegurar els mecanismes necessaris per a la bona Governança del Pla, per a una comunicació fluïda i efectiva i per a l'establiment de **sistemes i xarxes que generin coneixement per a l'acció**

Algunes actuacions

Accions impulsades per línies estratègiques i prioritats:

LE 1: Millorar el benestar psicològic

- Barcelona Salut als Barris
- 1, 2, 3, Emoció!
- Escoles enriquides (EMOS)
- Kidstime
- Aquí T'Escoltem
- Baixem al Carrer

LE 2: Garantir serveis per persones amb trastorn mental

- Konsulta'm
- A Prop Jove
- Kè M'Expliques

LE 3: Respecte als drets de les persones amb trastorn

- Xarxa sense gravetat
- L'Altre Festival

LE 4: Governança del Pla

- Salut en xarxa: mapa d'actius
- Avaluació de procés, de resultats i d'impacte del Pla
- Taules de salut mental dels districtes

Algunes actuacions

Línia estratègica 1. Millorar les condicions de vida perquè les persones tinguin major benestar psicològic i menys patiment

BARCELONA SALUT ALS BARRIS (ASPB):

- Estratègia de salut comunitària que es duu a terme des de 2007 en els barris més desafavorits de la ciutat i que pretén millorar la salut i la qualitat de vida i reduir les desigualtats entre aquests barris i la resta de la ciutat.
- A cada barri es prioritzen uns problemes de salut que s'aborden mitjançant taules i grups de treball i intervencions específiques.
- Exemple de projecte: “Passeig amb gossos” al Centre d’Atenció Primària Bon Pastor.

Algunes actuacions

Línia estratègica 1. Millorar les condicions de vida perquè les persones tinguin major benestar psicològic i menys patiment

1, 2, 3, EMOCIÓ! (ASPB):

- Per a infants de P3, P4 i P5 de les escoles de Barcelona i les seves famílies
- **Objectiu:** promoure competències emocionals per afrontar millor els reptes de la seva vida quotidiana i augmentar el seu benestar personal i social.
- **Curs 2017-2018:** prova pilot a 11 escoles de la ciutat.
- **Curs 2018-2019:** s'ha ofert a totes les escoles públiques i concertades de la ciutat, amb especial cura a les ubicades en zones més vulnerables.

Línia estratègica 1. Millorar les condicions de vida perquè les persones tinguin major benestar psicològic i menys patiment

ESCOLES ENRIQUIDES (EMOS) (Consorci d'Educació de Barcelona i Pla de Barris):

- Dotació extraordinària de professionals de l'àmbit psicosocial i especialistes en llenguatge a les **escoles d'alta complexitat** dels barris més vulnerables.
- Un perfil professional són els **EMOS** (especialista en atenció emocional), que s'incorporen prioritàriament a Primària.

Objectius:

- ✓ Fomentar les competències emocionals de l'alumnat.
- ✓ Millorar la capacitat de contenció i disminuir el malestar emocional de l'alumnat minorant d'aquesta manera les conductes disruptives a l'àmbit escolar.
- ✓ Millorar la gestió dels conflictes i conductes discordants a l'aula.
- ✓ Dotar als equips docents d'eines i coneixements referents a l'educació emocional.

Algunes actuacions

Línia estratègica 1. Millorar les condicions de vida perquè les persones tinguin major benestar psicològic i menys patiment

KIDSTIME (suport del departament de salut de l'Ajuntament a entitats proveïdores de serveis de salut mental i serveis socials): programa de prevenció primària i d'intervenció multifamiliar adreçat a famílies amb un familiar adult diagnosticat d'un trastorn mental greu.

- Es desenvolupa de forma integrada i coordinada, entre professionals de la xarxa de salut mental infantojuvenil i la d'adults, i de serveis socials.
- La intervenció té com a objectius fomentar actituds resilientes en tota la família, especialment en infants, adolescents i joves, i prevenir i detectar possibles trastorns mentals d'aquest grup de risc.

Algunes actuacions

Línia estratègica 1. Millorar les condicions de vida perquè les persones tinguin major benestar psicològic i menys patiment

AQUÍ T'ESCOLTEM (departament de joventut de l'Ajuntament): servei d'escolta i acompanyament per a joves de 12 a 20 anys. Ofereix:

- Activitats grupals, tallers i espais de reflexió, on poder parlar de sentiments i emocions, on resoldre conflictes, i treballar l'autoestima, el respecte, l'assertivitat...
- Un servei d'atenció individual i confidencial.
- 2019: desplegat a 9 districtes de la ciutat: Ciutat Vella, Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu, Sant Martí i Sants-Montjuïc.

Algunes actuacions

Línia estratègica 1. Millorar les condicions de vida perquè les persones tinguin major benestar psicològic i menys patiment

BAIXEM AL CARRER (departament de salut de l'Ajuntament i ASPB): el seu objectiu és reduir la soledat i l'aïllament de les persones grans amb dificultats per sortir de casa degut a les barreres arquitectòniques.

Es tracta de proporcionar la possibilitat de recuperar la vida social a persones que no en tenen per la impossibilitat de baixar al carrer i millorar la seva qualitat de vida, la salut mental i l'estat de salut general.

Criteris d'inclusió al programa:

- ✓ Persones majors de 65 anys
- ✓ Amb problemes de mobilitat
- ✓ Habitatge amb barreres arquitectòniques

Algunes actuacions

Línia estratègica 2. Facilitar l'atenció i el desenvolupament del projecte de vida de les persones amb problemes de salut mental i les seves famílies

KONSULTA'M (departament de salut de l'Ajuntament – Fundació Eulàlia Torras de Beà):

Objectiu: detecció i intervenció precoç dels problemes de salut mental dels adolescents i joves de 12 a 22 anys en espais de proximitat de joves de la ciutat. 2 eixos:

- ✓ Assessorament i orientació als **professionals** del territori que treballen als casals i/o altres equipaments o serveis amb adolescents o joves i als centres educatius, sobre casos o situacions concretes que es poden trobar durant l'exercici de la seva tasca professional diària.
- ✓ Atenció a **adolescents i joves** que necessiten una resposta especialitzada i immediata al seu dubte o patiment, així com dotar-los d'eines per afrontar una situació personal angoixant. S'ofereix orientació i recolzament especialitzat a la família de l'adolescent o jove atès. Si cal derivació al Centre de Salut Mental, aquesta es fa de manera acompanyada.

Algunes actuacions

Línia estratègica 2. Facilitar l'atenció i el desenvolupament del projecte de vida de les persones amb problemes de salut mental i les seves famílies

A PROP JOVE (Barcelona Activa): programes d'inserció sociolaboral per a joves amb malestar psicològic i/o diagnòstic de trastorn mental, d'entre 16 i 35 anys.

- Integrats espais comunitaris i/o equipaments juvenils.
- Abordatge integral a través del treball coordinat amb la xarxa de Salut Mental i comunitària.
- Nivells d'intervenció: atenció a les famílies, coordinació amb els referents. I servei d'Interconsultes.

Algunes actuacions

Línia estratègica 2. Facilitar l'atenció i el desenvolupament del projecte de vida de les persones amb problemes de salut mental i les seves famílies

KÈ M'EXPLIKES (suport del departament de salut de l'Ajuntament i del districte de Sant Andreu a AREP i Fundació Salut i Comunitat): Recurs d'acompanyament a joves i el seu entorn en salut mental i conductes addictives (**patologia dual**), amb activitats educatives, d'oci, ocupacionals, formatives i comunitàries. Situat al Bon Pastor.

Objectius:

- ✓ Promoció de l'autonomia i dels bons hàbits quotidians de salut i socials.
- ✓ Activitats ocupacionals, de gestió constructiva del lleure, i formatives a la comunitat.
- ✓ Atenció socioeducativa i acompanyament psicològic.
- ✓ Atenció a les famílies.

Algunes actuacions

Línia estratègica 3. Treballar per la lluita contra l'estigma i la discriminació social a les que estan sotmeses les persones amb trastorn mental

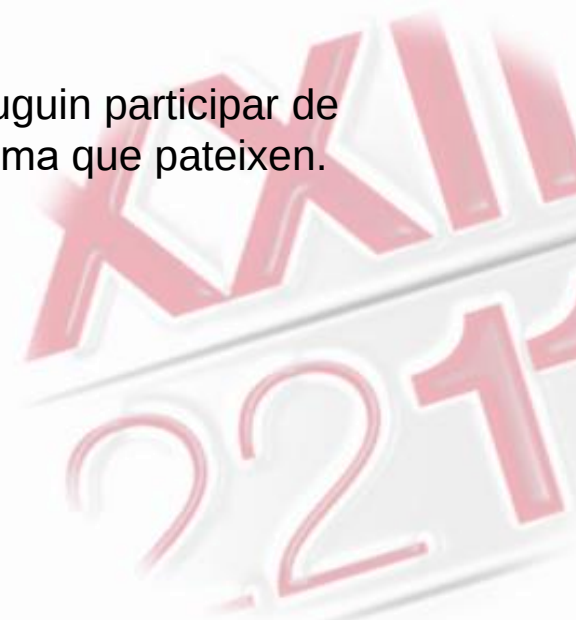
XARXA SENSE GRAVETAT (suport del departament de salut de l'Ajuntament i de Pla de Barris): s'ha donat impuls a l'extensió del projecte, amb les entitats en primera persona (Radio Nikosia, Saräu, Activament i Aixec).

Objectiu: permet que les persones que pateixen un problema de salut mental puguin participar de manera activa a la comunitat (espais de proximitat) i alhora es lluita contra l'estigma que pateixen.

sense Gravetat

xarxa d'espais de trobada,
art i experimentació

Algunes actuacions

Línia estratègica 3. Treballar per la lluita contra l'estigma i la discriminació social a les que estan sotmeses les persones amb trastorn mental

L'ALTRE FESTIVAL (suport de l'Ajuntament a l'Associació Sociocultural L'Altre Festival):

- Esdeveniment cultural internacional amb companyies escèniques participades per persones amb o sense trastorn mental o que presentin espectacles relacionals amb la salut mental.
- A l'espai de la **Fabra i Coats**, Barcelona.

**L'ALTRE
FESTIVAL
INTERNACIONAL
D'ARTS
ESCÈNIQUES
I SALUT MENTAL**

Algunes actuacions

Línia estratègica 4. Assegurar mecanismes d'investigació, informació i avaluació en salut mental així com la col·laboració i coordinació dels diferents agents

SALUT EN XARXA: MAPA D'ACTIUS

<http://mapadactiusensalut.barcelona/>

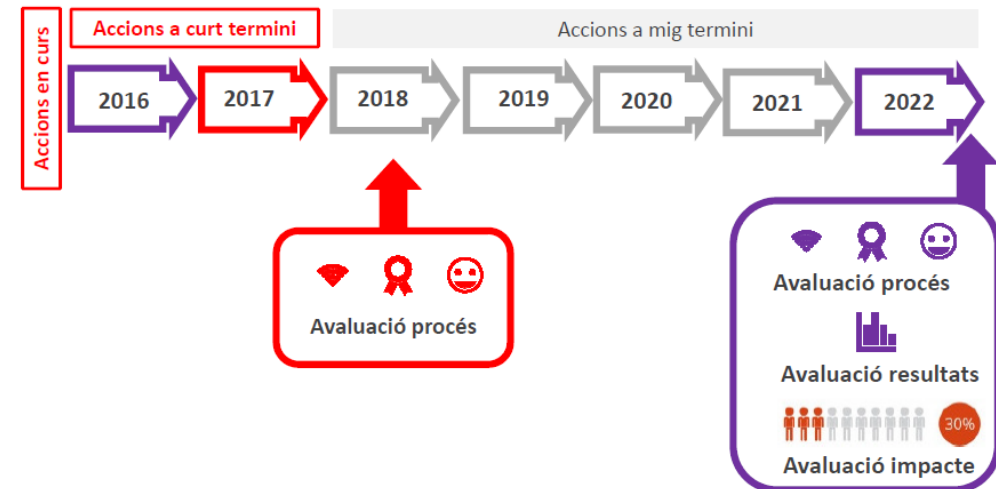

Algunes actuacions

Línia estratègica 4. Assegurar mecanismes d'investigació, informació i avaluació en salut mental així com la col·laboració i coordinació dels diferents agents

AVALUACIÓ DE PROCÉS, DE RESULTATS I D'IMPACTE DEL PLA

Avaluació del Pla de Salut Mental

05

TAULES DE SALUT MENTAL DE DISTRICTE

Estructura de governança territorial: infraestructura invisible

Línia estratègica 4. Assegurar mecanismes d'investigació, informació i avaluació en salut mental així com la col·laboració i coordinació dels diferents agents

Desplegament de les **TAULES DE SALUT MENTAL DE DISTRICTE** i les comissions de treball de cada taula, com a espais tècnics de reflexió, intercanvi de recursos i treball col·laboratiu amb la missió de promoure, prevenir i millorar la salut mental del districte.

Salut mental i polítiques de proximitat

LÍNIES D'ACCIÓ DEL PLA DE SALUT MENTAL

-Assegurar la planificació i la gestió a la comunitat de les **línies d'acció** que tenen caràcter territorial.

-Mantenir un diàleg permanent i articular els **diferents actors** implicats en la salut mental del districte.

DISTRICTE

- **Repte:** centrar el **focus en el territori** requereix un sistema i organització que contribueixi a establir espais de coordinació i coneixement mutu entre tots els agents.

Tota la **comunitat** ha de participar, per tant, en la construcció de la salut mental i ho ha de fer des d'una concepció àmplia de salut pública.

Missió

- La Taula és un **espai tècnic de reflexió, intercanvi de recursos i treball col·laboratiu** amb la missió de promoure, prevenir i millorar la salut mental del districte.
- La Taula cerca la **implicació dels agents** del districte relacionats amb la salut mental, en dinamitza les xarxes, en millora la coordinació i crea els grups de treball necessaris en funció del pla de treball prioritzat.

ALGUNS EXEMPLES DE PROJECTES IMPULSATS A LES TAULES:

- Elaboració d'un **model de treball compartit** per a casos de famílies multiateses
- Directori de **serveis i recursos** del districte adreçats a **joves i salut mental**
- Disminució de la **sobremedicació** en dones amb malestar psicològic del districte
- Impuls als **GAM en primera persona** a partir d'una formació de moderadors/es

XXII Jornades
ACEBA
2211 2019

Castell de Peralada

Girona

Salut
a totes les
polítiques

Taules de salut mental de districte

Algunes conclusions

El Pla és una **estratègia compartida** que ha implicat:

- Endegar **nous programes** a partir de la identificació conjunta de noves necessitats.
- Construir **aprenentatge mutu**.
- Crear **plataformes de diàleg permanent** per l'acció, des d'un enfoc compartit de la salut mental més social – psico – bio.